

ACCIÓ VALENCIANA

Boletí quinzenal — Orgue d'ACCIÓ CULTURAL VALENCIANA — Redacció i Administració: Jorge Juan, 13

Preus de Subscripció: simpatizant, 3 pessetes a l'any; actiu, 1 pesseta al mes; protector, 2 pessetes al mes.

ANY I - N.º 4

VALENCIA 31 MAIG 1930

10 CÈNTIMS

EDITORIAL

Redreçament

Fa ja alguns messos, pot dir-se que des del dia següent a la caiguda de la primera dictadura, que es nota a la nostra ciutat, un reviscolar de les més pures amors a allò que ens és de més personal i íntim.

Simptomes d'açò que diguem s'en troven per tot arreu. Per una banda les diverses parts del nostre país que fa prop d'un segle es sentiren dolorament escindides, per un criteri pueril—d'imitació de terres veïnes—es senten de bell nou daleroses de mostrar a la llum del dia que senten fortament la germanor que dona la comunitat de la llengua de l'història i de l'esperit.

A més, baix l'altre aspecte més superficial la nostra bandera, el nostre idioma sembla que comença a tindre beligerància a les nostres corporacions: el bell gest de la nostra Diputació, seguit de seguida per la puixant ciutat de Sueca, d'hissar la senyera als seus edificis públics, es mereixedor del més entusiasta agraïment de tots els bons patriotes. La decisió del nostre Col·legi de Metges fent oficial el valencià amb la llengua de l'Estat, de segur que ha d'ésser imitat. En fer-ho, sols farran que complir amb llur deure; tanmateix, ens cal donar-los la més cordial de les felicitacions.

Ara esperem de tots, que el present moviment de valenciania no siga com escuma de xampany, que prompte es perd. Que no siga una moda, que es pense que baix la renúncia a una cosa que sembla tan poc transcendent com un troç de drap, una llengua, entre tant d'altres que semblen més reeixides, hi es també la perdua de l'independència espiritual i econòmica, no sols dels individus sino dels pobles.

Si tot valencià fa un repàs a la seua memòria, i pensa com la nostra patria ha segut des de fa molts anys l'eix del presupost de l'Estat i al mateix temps la Sendroseta amb qui tots han jugat i de qui tots s'han rist, de segur que sentirà més fortament la veu ínterna del deure que li crida: Parla valencià. Possa el teu orgull en això. Lluita per València!

Es convenient de tant en quant conèixer opinions alienes sobre les nostres coses. Més encara quan en el cas present es un esperit tan r el que ens observa.

Jaume Bofill, català, per tant, germà nostre, ha segut enguany mantenedor en els nostres Jocs Florals. Tots recordeu encara les seues paraules generoses plenes d'una fonda estima per a tota manifestació mostrada.

Hem cregut que res podríem donar de més interès, en relació al passat esdeveniment, que aquesta crònica, publicada a La Publicitat de Barcelona, recén arribat de la nostra terra.

CRONICA

Valencia

Catalunya és una cançó, Mallorca és un èxtasi, Valencia es un perfum. Valencia és aquell punt de sensualitat que no enganyava les especulacions de l'esperit sinó que els dona opulència. Quan la nostra espiritualitat era a la davallada, Valencia la retopà, forçada, i la dugué a maduresa. Però sense perdre tanmateix l'equilibri.

La Llotja i el Palau de la Generalitat són dues gemmes sense parió. Detalls d'una màxima riquesa d'enginy i de materials són po-

L'idioma és un tresor més preuat que les llibertats i constitucions dels pobles, perquè les constitucions poden restablir-se, les llibertats poden guanyar-se, i no l'idioma qu'és la mateixa nacionalitat.

LLUIS KOSSUT

sats en amples panys de paret llisos. L'horta és la maravella de l'aigua; és una vastíssima xarxa de séquies i de recs regida pel treball dels hortolans i pel seny del tribunal que els presideix. Si l'horta és una panera de flors de verdures, l'Albufera és un aquàrium i una ocelleria. Al seu veïnatge les taules d'arros espigat, embassades, quadriculen amb mirall d'escates l'horitzontalitat gairebé absoluta de la plana. Una llenca de pins, ran de mar, és el parc natural de la ciutat vinent. Ça i enllà petits gromolls de barraques albes amb caputxa negra confabulen amb la creueta al front. Lluny, blaveja el cinzell d'una sardana de carenes. Per una de les valls que deixen, ens enfilarem fins al Monestir de Porta-Cœli. Sojorn delitós que no en trencava la pau l'esgarrinc d'una gramola vulgar! D'una banda, més enllà d'un primer terme fosc, la lluminositat de la plana i de la mar infinita. D'altra banda un comarc d'oliveres clares entre una bavor de conreus violacis. En el trascor de la Seu s'esqueia haver-hi oposicions a Canonge Penitencier. Un opositor actuava desamparat dalt d'una trona esquemàtica. Parlava amb abundor de vocatius adulatoris per a la indiferència majestuosa del nombrós tribunal, drapat de sed es. Bon xic profà en el llatí, vaig caçar al vol un rejuvenidor *semper semperque*...

A Valencia tothom és regionalista, començant per les autoritats i les corporacions oficials, i ja no cal dir els partits històrics—republicans i tradicionalistes—. D'ençà que el

Dictador hi feia reserves, l'himne valencià és escoltat a peu dret. "Lo Rat Penat" i l'estol dels literats ancians celebra els Jocs Florals amb ritual inalterable, potser bon xic al marge de les joventuts irreverents. El pati del teatre luxós és destinat exclusivament a les senyores. En els breus entreactes, quan poden esplaïar-se entre elles en castellà de Valencia, puja a l'escenari una remor confortant, una marea fonètica bessona de la que ens ofega dolçament a Barcelona en les mundanes audicions de "Musica do Camera". Un cronista venerable ens conta que té a casa el retrat de Felip V, penjat de cap per avall. *No l'anomena mai—ens conta—que no li digui "lo incendiario"*

Però a Valencia hi ha també joventuts nacionalistes. D'una banda, un grup radical en valencianitat i en republicanisme, que presideix l'intelligent i suauíssim Adolf Pizcueta. D'altra banda, l'enèrgic i mesurat Ignasi Villalonga, amb els seus addictes, prestigi social i polític cada dia més afermat. Els esguards de la Valencia de bon to—que encara no sap de què va—es giren envers ell, l'amic de l'ex i futur ministre Cambó. I, com una figura solitària però impressionant, En Francesc Aguirre, del Grau, fadrí semisecular, una mica sord, sentimental i agre, amb un aire autèntic de Lord que prodiga frases d'incisió espiritual remulles en *tedium vitae*. Es un gran home desvinculat, massa fort i negligent, potser, per a ésser aprofitat.

Si Valencia fos una rèplica de la Catalunya estricta no ens interessaria tant com ara, que n'és una modalitat complementària. Valencia comença a jugar amb foc, que a això equival enamorar-se de la seva parla. No l'entén encara, però en pregusta el misteri. Hi juga com Margarida amb els bonics del Doctor Faust. Cal només que del doble conreu literari—l'acadèmic dels Jocs Florals, massa petrificat, i el plebeu del teatre de barriada—s'piga treure'n una llengua digna. Cal només que la depuri en naturalitat i que la socialitzi segons les pròpies lleis. Cal només que les belles dames valencianes cobrin, n reverència a la llengua oficial, una mica de desamor a la versió que en fan, com si vestís més una adaptació premiosa que l'estilització de la gràcia nativa.

Seria un error que els dirigents aspiressin a fer-la pàl·lid mirall provincial de la literatura barcelonina. No és la nostra producció que han d'imitar, sinó el procediment que hem seguit per obtenir-la. Retrobant la seva ànima, es trobaran germans nostres

Més perillós seria per a Valencia prosseguir en el rutinari provincialisme de Madrid. Els ha dut a l'abdicació vuitcentista de la seva personalitat, els duria a la disgregació irreparable de la seva unitat regional i, al capdell, el dia que una Espanya nova consagrarà les varietats peninsulars, els orientaria cap a Catalunya, no per directa esma nobilíssima, sinó per la marrada d'una moda superficial

JAUME BOFILL

La Publicitat 7 juny 1930.

Es prega als subscriptors que no hagen rebut algun número, ho manifesten a l'Administració, i s'els enviarà, exceptuant el primer que ha estat esgotat.